

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	136-26/307410
Otsuse kuupäev	21.07.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Sanomar Kinnisvarahoodus OÜ vaidlustus Tallinna Tehnikaülikooli riigihankes „Väliterritooriumi heakorratamise tellimine“ (viitenumber 307410)
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Sanomar Kinnisvarahoodus OÜ, esindajad vandeadvokaat Kadri Matteus ja vandeadvokaadi abi Merily Tamm Hankija, Tallinna Tehnikaülikool, esindaja Erika Pukk Kolmas isik, SOL Baltics OÜ, esindaja Priit Sipelgas
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- RHS¹ § 197 p-i 5 alusel rahuldada Sanomar Kinnisvarahoodus OÜ vaidlustus osaliselt ja tunnistada kehtetuks:**
 - Tallinna Tehnikaülikooli 10.06.2026 hankekorraldus nr 6-16/22-3 osas, millega tunnistati SOL Baltics OÜ pakkumus edukaks;**
 - Tallinna Tehnikaülikooli 15.06.2026 hankekorraldus nr 6-16/22-4 osas, millega jäeti SOL Baltics OÜ kõrvaldamata.**
- RHS § 198 lg 2 alusel mõista Tallinna Tehnikaülikoolilt Sanomar Kinnisvarahoodus OÜ kasuks välja tasutud riigilõivust 2304 eurot ja lepinguliste esindajate kulud summas 2565 eurot (käibemaksuta).**

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- 22.04.2026 avaldas Tallinna Tehnikaülikool (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris**

¹ riigihangete seadus

avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Väliterritooriumi heakorratenuse tellimine“ (viitenumber 307410) (edaspidi Riigihange) hanketeate.

Riigihanke tulemusel soovib Hankija sõlmida ühe pakkujaga raamlepingu.

2. 22.06.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Sanomar Kinnisvarahooldus OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus, kus on esitatud taotlused tunnistada kehtetuks:

- 1) Tallinna Tehnikaülikooli 10.06.2026 hankekorraldus nr 6-16/22-3 osas, millega tunnistati SOL Baltics OÜ (edaspidi Kolmas isik) pakkumus edukaks ja vastavaks;
- 2) Tallinna Tehnikaülikooli 15.06.2026 hankekorraldus nr 6-16/22-4 osas, millega jäeti Kolmas isik kõrvaldamata.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 30.06.2026 kirjaga nr 12.2-10/136 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 03.07.2026 ja neile vastamiseks 08.07.2026.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad ja menetluskulude välja mõistmise taotluse Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Sanomar Kinnisvarahooldus OÜ**, põhjendab taotlusi järgmiselt.

4.1. Hankija 10.06.2026 otsusega tunnistati Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumused vastavaks (vaidlustuse lisa 1). Sama otsuse kohaselt tunnistati Kolmanda isiku pakkumus edukaks. Hankija 15.06.2026 otsusega jäeti Kolmas isik kui eduka pakkumuse esitanud pakkuja menetlusest kõrvaldamata ning tunnistati kvalifitseerimistingimustele vastavaks (vaidlustuse lisa 2).

4.2. Põhjendamatult madal maksumus

4.2.1. Hankija poolt avaldatud andmete pinnalt on tuvastatav, et Kolmanda isiku pakkumus võib olla põhjendamatult madal.

Keskmine esitatud kuutasupõhine hind oli 22 536,13 eurot. Seega esimese ja teise pakkumuse hinnavahe oli 3 600 eurot (ca 20%), kuid esimese ja keskmise vahe juba 7600 eurot (ca 34%).

Riigihankes ei olnud sätestatud otsest ristsubsideerimise keeldu, kuid alusdokumendi sätted viitavad keelule eksitavat hinda esitada ning samuti nõuavad, et esitatud hinnas sisalduksid kõik vajalikud tööd.

Hankijal pidi tekkima vähemasti kahtlust Kolmanda isiku põhjendamatult madala maksumuse osas.

Teadaolevalt Hankijal see kahtlus ka tekkis ning Kolmanda isiku poole pakkumuse maksumusega seotud küsimuses Hankija ka pöördus. Vähemasti mingis osas pidi olema

Kolmanda isiku pakkumus sedavõrd madal, et avaldatud kogumaksumus samuti teistest oluliselt madalam kujuneks.

Juhul, kui Hankija pöördus Kolmanda isiku poole uurimaks ega tegemist ei ole põhjendamatult madala maksumusega, pidi sellele järgnema ka põhjalik kontroll Hankija poolt RHS § 115 alusel.

Olukorras, kus Hankija teadaolevalt juba alustas põhjendamatult madala maksumuse kontrolli, küsides lisainfot, pidi see lisainfo olema äärmiselt põhjalik koos mahukate kalkulatsioonidega ning Hankija pidi tegema selle kohta ka väga põhjaliku otsuse. Selliseid asjaolusid Hankija esitatud otsusest ei nähtu.

4.2.2. Juhul, kui Hankija sellist kontrolli ikkagi läbi ei viinud, pidanuks Hankijal kahtlus Kolmanda isiku põhjendamatult madalast maksumusest tekkima ning vajalik kontroll tuli läbi viia.

Hankija on rikkunud teadaolevalt esitatud selgituste hindamisel RHS § 115 lg-t 8 ja RHS § 3 p-i 1.

4.3. RHS § 95 lg 4 kõrvaldamise alused

4.3.1. Hankija on märkinud 15.06.2026 otsuses, et Kolmandal isikul ei esine ühtki RHS § 95 lg-s 1 ega lg-s 4 nimetatud kõrvaldamise alust (p 2).

Küll aga ilmneb avalikest andmetest, et Kolmandal isikul on mitmeid RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaseid rikkumisi.

RHR-i andmete kohaselt on Kolmandal isikul RHS § 95 lg 5 sätestatud ajavahemikus vähemalt järgmised rikkumised:

- 1) Hankeleping 141-2023² (sõlmitud riigihanke 265966 alusel), mille raames Kolmas isik on tasunud hankijale kahju hüvitist;
- 2) Hankeleping HAL-13/2024-112 (sõlmitud riigihanke 252417 alusel). Selle lepingu juurde on märgitud rikkumine, kuid see ei ole avalikult kättesaadav, kuna tegemist on minikonkursi tulemusel sõlmitud hankelepinguga. Küll aga on näha, et lepingu lõplik maksumus on ca 200 000 eurot madalam kui planeeritud algne maksumus;
- 3) Hankeleping HAL-13/2021-118 (sõlmitud riigihanke 231929 alusel), mille raames Kolmas isik tasus leppetrahvi. Hankija on kirjeldanud, et tegemist oli süstemaatiliste rikkumistega: „30.11.2023 esitati leppetrahvinõue summas 500€, süstemaatilised lepingu tingimuste rikkumised.“

Viidatud rikkumised ei ole käsitletavad üksikjuhtumitena, vaid moodustavad mulje Kolmanda isiku süstemaatilise suutmatusest täita hankelepingulisi kohustusi nõuetekohaselt. RHS § 95 lg 4 p-i 8 mõte ongi anda võimalus kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja, kelle suhtes esineb põhjendatud kahtlus usaldusväärsuses ja sellest tulenevalt tulevase hankelepingu nõuetekohases täitmises.

4.3.2. Juhul, kui Kolmas isik jättis nõutud andmed hankepassis esitamata, võis tegemist olla ka valeandmete esitamisega, mis on eraldiseisev kõrvaldamise alus RHS § 95 lg 4 p-i 9 alusel.

² Kättesaadav: <https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/6026220/contracts/8363599>

RHS § 95 lg 4 p-i 9 kohaselt on hankijal õigus kõrvaldada pakkuja, kes on hankemenetluses esitanud tahtlikult valeandmeid või hoidnud olulist teavet varjul. Erinevalt p-st 8 ei ole p 9 alusel kõrvaldamine sõltuv hankija kaalutlusest samavõrd, kuivõrd tahtliku ebaõige teabe esitamine kahjustab riigihanke ausust ja läbipaistvust iseseisvalt.³ Hankija on kohustatud ka seda asjaolu kontrollima ja vastavat kontrolli dokumenteerima. Kuna 15.06.2026 otsuses puudub igasugune viide hankepassis esitatud teabe kontrollimisele, on Hankija rikkunud ka seda kohustust.

4.4. Vaidlustaja 03.07.2026 täiendavad seisukohad.

4.4.1. Põhjendamatult madal maksumus

4.4.1.1. Hankija ja Kolmanda isiku vastuväited lähtuvad ekslikust õiguslikust eeldusest. Vaidlustaja ei pea käesolevas menetlusfaasis tõendama, et Kolmanda isiku pakkumus on lõplikult ja sisuliselt põhjendamatult madala maksumusega. Vaidluse esemeks on esmalt see, kas Hankijal pidi objektiivsete asjaolude pinnalt tekkima RHS § 115 lg 1 tähenduses põhjendatud kahtlus ja nõudma Kolmandalt isikult asjakohaseid selgitusi pakkumuse maksumuse kujunemise kohta.

Hankija selgitab oma vastuses, et ta ei teostanud põhjendamatult madala maksumuse kontrolli, kuna tal ei tekkinud kahtlust selles, et Kolmanda isiku pakkumus võiks üldse olla põhjendamatult madal. Kolmas isik leidis, et kontroll teostati ning Hankija tuvastas selle raames, et maksumus ei ole põhjendamatult madal.

4.4.1.2. Riigihankes esitatud kuutasupõhiste hindade keskmine oli 22 536,13 eurot, Kolmanda isiku pakkumus erines järgmisest pakkumusest 3 600 euro võrra kuus ning keskmisest ligikaudu 7 600 euro ehk 33,86% võrra kuus. Hankija ise on möönnud, et esimese ja teise pakkumuse hinnavahe oli 24,22% ning, et pakkumuste hinnad erinesid oluliselt.

Ühtse automaatse lävendi puudumine ei tähenda, et väga suur hinnaerinevus võib jääda hindamata. Hankija enda viidatud praktika kohaselt peab Hankija esmalt kindlaks tegema, kas pakkumustes esineb näitajaid, mis tekitavad kahtlust, eelkõige juhul, kui hind on märkimisväärselt madalam kui teistes pakkumustes või tavapärane turuhind.

4.4.1.3. Välisterritooriumi heakorrateenuse tegelik töömaht ja intensiivsus sõltub ilmastikust, aastaajast, sademetest, lume ja jää tekkimisest, libeduse esinemisest, murukasvust, lehtede langemisest, objekti kasutuskooormusest ning vajadusest reageerida lühikese etteteatamisega. Sellises teenuses ei jaotu kulu igakuiselt lineaarselt ega stabiilselt. Teenusepakkujal peab olema valmisolek katta tipukoormuse kulusid ka olukorras, kus tasu on kuupõhiselt fikseeritud. See eristab vaidlusalust hankelepingut standardiseeritud ja püsiva töömahuga teenusest ning suurendab vajadust kontrollida, kas erakordselt madal kuutasupõhine hind sisaldab realistlikke eeldusi, varusid ja kulureservi. Suure osa tasust moodustab kahtlemata tööjõu ja tehnika kulu, mis on püsivad kuust-kuusse ja üldiselt ei erine väga palju töövõtjate lõikes. Seetõttu on 33,86%-line erinevus pakutavast keskmisest praegusel juhul märkimisväärne erinevus.

4.4.1.4. Kuigi RHS § 115 lg 2 p-i 1 kohustuslikud matemaatilised lävendid kohalduvad seaduses otseselt ehitustööde hankelepingutele, väljendavad need siiski seadusandja arusaama

³ Direktiivi 2014/24 art 57 lg 4 p h, samuti VAKO 03.06.2025, 133-25/288100, p 12.

sellest, milline hinnaerinevus on riigihankeõiguses olemuslikult riskisignaal.

RHS § 115 lg 2 p-is 1 sisalduv võrdlusloogika kinnitab, et 20-34% suurune kõrvalekalle hankelepingu täitmise seisukohalt keskse ja korduva kulukomponendi puhul on objektiivne asjaolu, mis pidi vähemalt käivitama § 115 lg 1 kohase selgituste küsimise.

4.4.1.5. Kuutasupõhiselt tasustatavad teenused ei olnud Riigihankes kõrvaline ühikuhind ega marginaalne komponent, vaid hindamismudelil 80 väärtuspunkti andnud põhiline ja püsiv teenuseosa. Kolmas isik sai selle komponendi eest maksimaalsed 80 väärtuspunkti, samas kui tellimusepõhise komponendi eest sai ta 15,241 punkti. Kusjuures Vaidlustaja sai vastavalt 70,4069 ja 20 punkti. Seega kujunes Kolmanda isiku konkurentsieelis just väga madala kuutasupõhise hinna kaudu. Sellises olukorras ei saa Hankija piirduda väitega, et kuna hindamismudelil oli ka teine komponent, puudus vajadus kontrollida põhilise komponendi põhjendatust.

Õiguskirjanduses on küll selgitatud, et üksiku hinnakomponendi madalus ei tekita alati kahtlust, kui pakkumuse kogumaksumus tervikuna kahtlust ei tekita. Samas rõhutatakse, et hinnakomponendi tähendust tuleb hinnata selle mahu ja mõju järgi hankelepingu nõuetekohasele täitmisele. Käesoleval juhul ei ole tegemist juhusliku või väheolulise ühikhinnaga, vaid raamlepingu püsiva teenuse põhikomponendiga, mille madal hind mõjutab otseselt tööjõu-, tehnika-, materjali-, talihoolduse-, juhtimis- ja üldkulude katmist.

4.4.1.6. Kolmanda isiku väide, et madal hind ei tähenda automaatselt põhjendamatult madalat hinda, on iseenesest õige. Vaidlustaja ei väida, et madal hind tingib automaatse tagasilükkamise. Vaidlustaja väidab, et erakordselt madal hind tingis kohustuse läbi viia sisuline RHS § 115 kontroll. Just selleks ongi RHS § 115 menetlus ette nähtud, et pakkujal peab olema võimalus selgitada, kas madal hind tuleneb näiteks teenuse osutamise säästlikkusest, tehnilisest lahendusest, erakordselt soodsatest tingimustest või muudest RHS § 115 lg-s 7 nimetatud või sellega võrreldavatest asjaoludest.

4.4.1.7. Kolmanda isiku üldised viited rahvusvahelisse kontserni kuulumisele, varasemale kogemusele ja väidetavale kuluefektiivsusele ei kõrvalda Hankija kontrollikohustust. Need võivad olla asjakohased üksnes juhul, kui need on esitatud Hankijale RHS § 115 menetluses piisavalt konkreetset ja kontrollitavalt ning kui Hankija on hinnanud, kas need on seostatavad käesoleva hankelepingu täitmisega. Kolmas isik on oma seisukohtades viidanud varasematele Kaitseväe objektide korrashoiulepingutele ja üldisele ressursibaasile, kuid selline üldine kogemus ei tõenda iseenesest konkreetse pakkumuse kuutasupõhise hinna majanduslikku põhjendatust Riigihankes. Liiatigi ei teadnud Hankija seda infot ilmselt enne käesolevat vaidlustusmenetlust.

4.4.1.8. Hankija oleks pidanud nõudma Kolmandalt isikult vähemalt selgitusi selle kohta, kuidas kuutasupõhine hind katab lepingu täitmiseks vajalikud otsesed ja vältimatud kulud, sealhulgas tööjõu-, tehnika-, seadmete-, materjali-, talihoolduse-, juhtimis- ja üldkulud ning millised konkreetsed RHS § 115 lg 7 tähenduses asjakohased asjaolud madalat hinda põhjendavad. Kuna Hankija jättis sellise kontrolli tegemata, on edukaks tunnistamise otsus tehtud olulise kaalutusveaga ning vastuolus RHS § 115 lg-tega 1 ja 8 ning riigihanke läbipaistvuse, kontrollitavuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega.

4.4.2. RHS § 95 lg 4 kõrvaldamise alused

4.4.2.1. Hankija ja Kolmas isik väidavad, et rikkumisi hinnati ning Kolmas isik esitas selgitused ja heastamismeetmed, kuid see ei kõrvalda Vaidlustaja etteheidet.

Hankija enda seisukohtadest nähtub, et hankepassis avaldati kaks varasemat rikkumist, kuid riigihankega 252417 seotud rikkumist ega selle kohta väidetavalt rakendatud heastamismeetmeid hankepassis ei avaldatud. Hankija möönab ka, et kaalutusotsus dokumenteeriti üksnes kokkuvõtlikult märkusega, et komisjon kaalus kõiki asjaolusid ja leidis, et rikkumised ei ole „sedavõrd kaalukad“, et välistada Kolmanda isiku osalemine Riigihankes. Selline üldine formuleering ei näita, milliseid asjaolusid tegelikult hinnati, millistele tõenditele tugineti ega miks rikkumised ei mõjutanud Kolmanda isiku usaldusväärsust käesoleva hankelepingu täitmisel.

4.4.2.2. Üks rikkumistest puudutas lumekoristuse kvaliteedi puudusi ja teine lume lükkamisel tekitatud kahju, mistõttu on rikkumised sisuliselt otseselt seotud vaidlusaluse Riigihanke esemega. Seega ei saanud Hankija neid rikkumisi käsitleda üksnes abstraktsete või väheoluliste minevikusündmustena. Hankija enda kirjelduste järgi seisnes üks rikkumine lipu vale heiskamises ja lumekoristuse kvaliteedipuudustes ning teine lume lükkamisel hoone seina kahjustamises.

Ei piisa Kolmanda isiku üldistest kinnitustest, et edaspidi pööratakse rohkem tähelepanu juhendamisele, alltöövõtjate kontrollile või sisekontrolli meetmetele. RHS § 97 lg 1 kohaselt peab pakkuja esitama tõendid usaldusväärsuse taastamiseks võetud meetmete kohta ning RHS § 97 lg 2 kohaselt peab hankija neid tõendeid hindama ja tegema põhjendatud kirjaliku otsuse, kui peab neid piisavaks. Heastamine ei ole seega deklaratiivne enesekinnitus, vaid tõendatud ja Hankija poolt sisuliselt hinnatud meede. Hankija seisukohtadest aga nähtub, et kogu otsus tugineb ainult ja üksnes Kolmanda isiku selgitustele, mis ei ole kohane kaalutus.

Hankija otsusest ei nähtu, et Hankija oleks kontrollinud, kas Kolmanda isiku väidetavad meetmed olid tegelikult rakendatud, millal need rakendati, kas need hõlmasid kõiki korduvate rikkumiste põhjuseid ning kas need on piisavad just vaidlusaluse, ilmastikust ja hooajalisest töömahust sõltuva välisterritooriumi heakorratenu taitmiseks. Hankija hilisemad väited, et töökoormust vähendati, paigaldati lisavalgustus, muudeti alltöövõtjatega sõlmitavaid lepinguid või täpsustati reageerimisaegu, vajavad tõendamist ja Hankija sisulist kontrolli, mitte ainult aktsepteerimist.

4.4.2.3. Üks rikkumine jäi hankepassis avaldamata. Isegi kui Kolmas isik väidab, et vastav kanne lisati registrisse hiljem, ei muuda see olematuks Hankija kohustust kontrollida, millal kanne tekkis, millal Kolmas isik seda kontrollis, miks rikkumist hankepassis ei kajastatud ning kas esitamata jätmine mõjutas Hankija võimalust teha õigeaegne ja täielik usaldusväärsuse hinnang. Hankija enda seisukohtadest nähtub, et hankepassis ei olnud kõiki asjaolusid kajastatud ja Hankija pidi seetõttu esitama täiendava päringu.

5. Hankija, Tallinna Tehnikaülikool, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Põhjendamatult madal maksumus

5.1.1. RHS § 115 lg-st 1 tuleneva kohustuse tekkimise eelduseks on aga hankija põhjendatud kahtlus, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal. Alles seejärel tuleb hankijal anda pakkuja võimalus selgitada ja tõendada, kuidas pakkumuse maksumus kujunes. Hankija ei

pea küsima selgitusi pakkumuse maksumuse põhjendatuse kohta, kui tal vastav kahtlus puudub.⁴

Hankijal ei tekkinud käesolevas asjas RHS § 115 lg 1 tähenduses põhjendatud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus oleks hankilepingu eset arvestades põhjendamatult madal. Hankija hindas pakkumust tervikuna ega tuvastanud ühtegi objektiivset asjaolu, mis viitaks sellele, et pakkuja ei oleks võimeline lepingut pakutud hinnaga nõuetekohaselt täitma. Samuti puudusid viited sellele, et pakkumuse maksumus ei kataks tööjõu-, materjali- või muid lepingu täitmiseks vältimatuid kulusid.

Asjaolu, et Hankija pöördus Kolmanda isiku poole pakkumuse ühe aspekti täpsustamiseks (vastuse lisa 1), ei tähenda iseenesest, et Hankija oleks pidanud pakkumuse maksumust põhjendamatult madalaks RHS § 115 lg 1 tähenduses. Hankija ei küsinud Kolmandalt isikult selgitusi pakkumuse maksumuse kujunemise, kulustruktuuri, tööjõukulude, kasumlikkuse ega muude RHS § 115 kohaldamisel asjakohaste asjaolude kohta. Hankija palus üksnes kinnitada, et pakkumuse maksumuse tabelis esitatud kuupõhiselt tasustatavate teenuste ühikuhinnad on õigesti esitatud. Selline päring oli suunatud võimaliku tehnilise vea välistamisele ega kujutanud endast RHS § 115 lg 1 kohast põhjendamatult madala maksumuse kontrolli. Seetõttu puudus Hankijal ka RHS § 115 lg-st 1 tulenev kohustus nõuda pakkujalt selles sättes ette nähtud selgitusi.

5.1.2. Poolte vahel puudub vaidlus selles, et Hankijal ei tekkinud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus oleks põhjendamatult madal, mistõttu ei kohaldanud Hankija RHS § 115 lg-s 1 sätestatud pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimise menetlust. Vaidlus seisneb selles, et Vaidlustaja hinnangul oleks pidanud hankijal selline kahtlus tekkima. Hankija leiab, et Riigihanke asjaolud ei andnud objektiivset alust põhjendatud kahtluse tekkimiseks.

5.1.3. Praktikas on leitud, et esmalt peab hankija kindlaks tegema, kas esitatud pakkumused sisaldavad mõnda näitajat, mis tekitab kahtlusi, et need võivad olla põhjendamatult madala maksumusega. See on nii eelkõige juhul, kui pakutud hind on märkimisväärselt madalam kui teistes esitatud pakkumustes või tavapärane turuhind. Selleks, mida tuleb lugeda pakkumuse maksumuse märkimisväärseks erinevuseks ei eksisteeri kohtute ja vaidlustuskomisjoni praktikas taas mingit üldkohalduvat ja arvuliselt fikseeritud lävendit⁵.

5.1.4. Vaidlustaja leiab, et Hankijal pidi tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakkumuse põhjendamatult madalas maksumuses eelkõige seetõttu, et hankemenetluses esitatud pakkumuste keskmine kuutasupõhine maksumus oli 22 536,13 eurot ning sellest tulenevalt oli esimese ja teise pakkumuse hinnavahe 3 600 eurot (ca 20%), kuid esimese ja keskmise vahe juba 7600 eurot (ca 34%).

Pakkumusi hinnati Riigihanke alusdokumentides sätestatud hindamiskriteeriumide alusel 100 väärtuspunkti süsteemis ning edukaks tunnistati majanduslikult soodsaim pakkumus. Väärtuspunkte anti eraldi kuupõhiselt tasustatavate teenuste ja tellimusepõhiselt tasustatavate

⁴ Riigikohtu halduskolleegiumi otsus 3-19-1825, p 14 ja 3-20-924, p 18

⁵ *Ibid.*

teenuste eest. Seetõttu ei ole üksnes kuupõhise maksumuse võrdlemine piisav tegemaks järeldust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse kohta.

Riigihankes sai Kolmas isik kuupõhiselt tasustatavate teenuste eest 80 väärtuspunkti ning tellimusepõhiselt tasustatavate teenuste eest 15,241 väärtuspunkti. Vaidlustaja sai vastavalt 70,4069 ja 20 väärtuspunkti. Seega kujunes Kolmanda isiku edukus mõlema hindamiskriteeriumi koostoimes, mitte üksnes madalaima kuupõhise maksumuse tõttu. Ka sellest tulenevalt ei saa Vaidlustaja tuginemine üksnes kuupõhise maksumuse võrdlusele olla aluseks järeldusele, et Kolmanda isiku pakkumus oli põhjendamatult madala maksumusega.

5.1.5. Pakkumuste hinnad erinesid üksteisest läbivalt. Esimese ja teise pakkumuse hinnavahe oli 24,22%, teise ja kolmanda pakkumuse hinnavahe 27,43% ning ka ülejäänud pakkumuste vahel esines märkimisväärsed erinevusi. Seetõttu ei olnud Kolmanda isiku pakkumuse erinevus võrreldes Vaidlustaja pakkumusega erandlik ega andnud iseenesest alust järeldada, et tegemist võiks olla põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega.

5.1.6. Hankijal ei tekkinud objektiivselt põhjendatud kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse põhjendamatult madalas maksumuses. Samuti ei olnud pakkumuste hinnavahe sedavõrd märkimisväärne, et see oleks iseenesest tinginud RHS § 115 lg 1 kohase kontrolli läbiviimise, ega ilmnenud muid asjaolusid, mis oleksid viidanud sellele, et pakkuja ei ole võimeline hankalepingut pakutud hinnaga nõuetekohaselt täitma. Seetõttu puudus Hankijal alus kohaldada RHS § 115 lg-s 1 sätestatud menetlust ning nõuda Kolmandalt isikult selgitusi pakkumuse maksumuse kohta.

5.2. RHS § 95 lg 4 kõrvaldamise alused

5.2.1. Korralduse p-is 2 märgitu, et Kolmanda isiku suhtes ei esine ühtegi RHS § 95 lg-s 1 ega lg-s 4 nimetatud kõrvaldamise alust, kajastab Hankija kaalutlusotsust pärast Kolmanda isiku selgituste hindamist. Hankija hindas Kolmanda isiku varasemaid lepingurikkumisi ning leidis, et nende raskus ja asjaolud ei olnud sellised, mis oleksid põhjendanud Kolmanda isiku kõrvaldamist hankemenetlusest RHS § 95 lg 4 p 8 alusel.

5.2.2. Hankepassis tuli avaldada varasemad hankalepingute olulised rikkumised ning vajaduse korral kirjeldada rakendatud heastamise meetmeid. Kolmas isik täitis selle kohustuse osaliselt (vastuse lisa 2), märkides hankepassis kaks varasemat hankalepingu rikkumist, kuid ei avaldanud riigihankega 252417 seotud hankalepingu rikkumist ega selle kohta rakendatud heastamise meetmeid.

Hankija kinnitab, et oli teadlik kõigist võimalikest rikkumistest, täitis uurimispõhimõtet ning pöördus asjaolude täpsustamiseks 11.06.2026 riigihangete registri kaudu Kolmanda isiku poole (lisa 3) selgituste saamiseks, mille kohta Kolmas isik ka selgitusi jagas.

Hankepassis avaldas Kolmas isik järgmised hankalepingute rikkumised:

- 1) Hankaleping 141-202312 (sõlmitud riigihanke 265966 alusel), mille raames Kolmas isik on tasunud hankijale kahju hüvitist;
- 2) Hankaleping HAL-13/2021-11813 (sõlmitud riigihanke 231929 alusel), mille raames Kolmas isik tasus leppetrahvi. Hankija on kirjeldanud, et tegemist oli süstemaatiliste rikkumistega: „30.11.2023 esitati leppetrahvinõue summas 500€, süstemaatilised lepingu tingimuste rikkumised.“

Hankepassis ei olnud kajastatud riigihankega 252417 seotud hankelepingu rikkumine ega selle kohta rakendatud heastamismeetmed.

RHS § 104 lg 7 kohaselt oli hankijal õigus ja kohustus kontrollida kõrvaldamise aluste puudumist ning vajaduse korral küsida pakkujalt selgitusi. Kuna hankepassis ei olnud kajastatud kõiki Hankijale teadaolevaid asjaolusid, küsis Hankija Kolmandalt isikult täiendavaid selgitusi, mille Kolmas isik esitas 11.06.2026 (lisa 4).

Kaalutusotsus tehti Riigihanke menetluse käigus, kuid see dokumenteeriti dokumendis „Kontroll“ (lisa 5) kokkuvõtlikult järgmiselt: *„Komisjon kaalus kõiki asjaolusid ning leidis, et rikkumised ei ole sedavõrd kaalukad, et välistada Kolmanda isiku osalemine hankemenetluses.“*

5.2.3. Kuna kaalutusotsuse põhjendused on dokumendis „Kontroll“ kajastatud kokkuvõtlikult, avab Hankija alljärgnevalt üksikasjalikumalt need asjaolud, mida komisjon otsuse tegemisel arvesse võttis ning millele kaalutusotsus tugines.

Kaalutusotsuse tegemisel hindas Hankija iga rikkumist eraldi ning seejärel kõiki rikkumisi kogumis. Hindamisel võttis hankija arvesse rikkumise laadi, selle põhjuseid, Kolmanda isiku esitatud selgitusi, rakendatud heastamismeetmeid ning nende mõju Kolmanda isiku usaldusväärsusele ja enda kogemust.

- 1) Hankeleping HAL-13/2021-11813 (sõlmitud riigihanke 231929 alusel), mille raames Kolmas isik tasus leppetrahvi.

Kolmanda isiku selgitus ja heastamismeetmed olid alljärgnevad (lisa 2):

Trahvid on määratud lipuheiskamise (Eesti Vabariigi lipp oli heisatud tagurpidi) ning lumekoristuse kvaliteedi eest. Lumekoristuse kvaliteet kannatas seetõttu, et taustakontrolliga isiku puudumise tõttu tuli töö teostada ajutiselt allhankija abil, kelle töö kvaliteet ei vastanud nõuetele. Töötajale tehti juhendamine lipu õige heiskamise kohta ning viga parandati poole tunni jooksul. Sobiv taustakontrolliga isik leiti peagi ning nimetatud allhankijaga ei ole sellel objektil koostööd enam tehtud. Edaspidi pöörame rohkem tähelepanu oma partnerite/allhankijate töö juhendamisele ja kontrollile ning eelistame võimalusel teostada mehhaniseeritud lumekoristust oma jõududega. Lisaks pöörame rohkem tähelepanu lipu õigele heiskamisele ja selle juhendamisele.

Hankija selgitused:

Hankelepingu HAL-13/2021-11813 rikkumised seisnesid lipu vale heiskamises ning lumekoristuse kvaliteedipuudustes. Hankija võttis arvesse Kolmanda isiku selgitusi, mille kohaselt oli lumekoristuse kvaliteediprobleem tingitud ajutise alltöövõtja kasutamisest ning lipu vale heiskamine kõrvaldati viivitamata. Samuti arvestas Hankija, et Kolmas isik lõpetas koostöö puudustega alltöövõtjaga, leidis taustakontrolliga töötaja ning rakendas täiendavaid juhendamis- ja kontrollimeetmeid. Neid asjaolusid kogumis hinnates leidis Hankija, et rikkumine ei seadnud kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusväärsust sellisel määral, mis õigustaks tema kõrvaldamist hankemenetlusest.

- 2) Hankeleping 141-202312 (sõlmitud riigihanke 265966 alusel), mille raames Kolmas isik on tasunud hankijale kahju hüvitist (lisa 2).

Kolmanda isiku selgitus ja heastamismeetmed olid alljärgnevad:

Lume lükkamise käigus sai kahjustada hoone sein. Kolmandale isikule esitati arve seina parandamiseks ning Kolmas isik hüvitas kahju vastavalt esitatud arvele. Ülevaate juhtumi järel elluviidud parandustegevustest: *Välitööde juht on korraldanud täiendava juhendamise sõidukite juhtidele ning tutvustanud objektil esinevaid võimalikke ohtlikke olukordi. *Üle on vaadatud välitöötajate töökoormus, mida on vähendatud ning ümber jaotatud, et vältida liigset kiirustamist. *Paigaldatud on lisavalgustus, kuna lumelükkamine toimub varahommikul pimedas.

Hankija selgitused:

Hankija võttis kaalutlusotsuse tegemisel arvesse, et kõnealuse rikkumisega tekitatud kahju hüvitas Kolmas isik hankijale täies ulatuses vastavalt esitatud arvele. Samuti pidas Hankija oluliseks, et Kolmas isik ei piirdunud üksnes rikkumise tagajärgede kõrvaldamisega, vaid rakendas ka meetmeid sarnaste rikkumiste vältimiseks tulevikus. Selleks viidi läbi täiendav juhendamine sõidukijuhtidele, vaadati üle ja vähendati töötajate töökoormust, et vältida kiirustamisest tingitud eksimusi, ning paigaldati täiendav valgustus, arvestades, et lumekoristustöid teostatakse varahommikul pimedal ajal. Neid asjaolusid kogumis hinnates leidis Hankija, et rikkumine ei seadnud kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusväarsust sellisel määral, mis õigustaks tema kõrvaldamist hankemenetlusest.

3) Hankileping HAL-13/2024-112 (sõlmitud riigihanke 252417 alusel) (lisa 4).

Kolmanda isiku selgitus ja heastamise meetmed olid alljärgnevad:

10.09.2024 kell 14:23 esitati haldustarkvara Worksi kaudu SOL Baltics OÜ-le avariiline mittevastavus Luhamaa kordonisse (nr TT-240910-0182). Mittevastavuses kirjeldati varutoitegeneraatori mittekäivitumist võrgutoite kadumisel. Mittevastavus klassifitseeriti vastavalt lepingule avariiliseks, kuna see vähendas objekti turvalisust. Mittevastavuse lahendamise tähtajaks määrati 10.09.2024 kell 17:11. Töövõtja ei reageerinud avariilisele mittevastavusele, hoolimata asjaolust, et kinnisvarahaldur oli pidevas suhtluses töövõtja projektijuhiga. Töövõtja saabus objektile avariilist mittevastavust lahendama alles 11.09.2024 orienteeruvalt kell 19:00.

Meetmed, mida oleme rakendanud, et vältida sarnaste rikkumiste kordumist tulevikus. Kirjeldatud osa teenusest oli teostatud alltöövõtu korras. SOL Baltics OÜ ja alltöövõtja vahelises koostöölepingus puudus klausel selle kohta, et alltöövõtjal on kohustus reageerida avariijuhtumitele hiljemalt kahe (2) tunni jooksul alates teate kättesaamisest ning SOL-il puudus tol hetkel seaduslik õigus nõuda alltöövõtjalt tööde teostamist kiiremini. Pärast kirjeldatud juhtumit on SOL Baltics OÜ muutnud alltöövõtjate koostöölepingu sõnastust selliselt, et see vastaks Hankija nõuetele ja tagaks avariijuhtumitele reageerimise etteantud aja jooksul. See tagab SO SOL Baltics OÜ-le võimalust nõuda Hankija poolt kirjeldatud teenuse kvaliteet vastaval tasemel.

Hankija selgitused:

Hankija võttis kaalutlusotsuse tegemisel arvesse, et rikkumine seisnes avariilise mittevastavuse lahendamise tähtaja ületamises, mille tulemusena reageeriti varutoitegeneraatori rikkega seotud juhtumile lepingus ettenähtust hiljem. Samas pidas Hankija oluliseks Kolmanda isiku selgitust, et kõnealust teenust osutas alltöövõtja ning rikkumise üheks põhjuseks oli asjaolu, et alltöövõtjaga sõlmitud koostööleping ei sisaldanud kohustust reageerida avariijuhtumitele hankilepingus sätestatud tähtaja jooksul. Hankija võttis arvesse ka Kolmanda isiku selgitust, mille kohaselt ei olnud talle pakkumuse esitamise ajal teada, et alltöövõtu korraldus ei taga hankilepingus nõutud reageerimisaega.

Hankija pidas oluliseks ka seda, et pärast rikkumise ilmnemist muutis Kolmas isik alltöövõtjatega sõlmítavate lepingute tingimusi selliselt, et need vastaksid hankija

sätestatud tingimustele ning võimaldaksid edaspidi nõuda alltöövõtjalt avariijuhtumitele õigeaegset reageerimist. Hankija hindas, et tegemist oli rikkumise põhjuse kõrvaldamisele suunatud konkreetse organisatsioonilise meetmega, mis vähendas sarnaste rikkumiste kordumise riski. Neid asjaolusid kogumis hinnates leidis Hankija, et Kolmas isik oli rakendanud piisavaid meetmeid rikkumise põhjuste kõrvaldamiseks ning oma tegevuse korrastamiseks. Seetõttu ei seadnud kõnealune rikkumine Hankija hinnangul kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusväärsus sellisel määral, mis oleks põhjendanud tema kõrvaldamist hankemenetlusest.

- 4) Kolmanda isiku suhtes karistusregistrisse kantud rahatrahv (lisa 2).

Kolmanda isiku selgitus ja heastamismeetmed olid alljärgnevad:

Ladustasime erandkorras ja lühiajaliselt utiliseerimisele planeeritud värvijäätmepakendeid õues ilma selleks ettenähtud ilmastikukindla katteta, mis ei vastanud nõuetele. Tegemist oli hooajatööde järgselt tekkinud ühekordse olukorraga, mitte süsteemse praktikaga. Pärast Keskkonnaameti kontrolli parandasime olukorra. Andsime jäätmed üle litsentseeritud jäätmekäitlejale, tellisime hoovi nõuetekohase hoiustamise lahenduse, täiendasime ettevõttesisesid juhendeid ja korraldust, et tagada nõuete täitmine ning vältida sarnaste olukordade kordumist. Kinnitame, et rikkumine on juba juhtumi esmasel menetlusefaasis kõrvaldatud ning vastavad protsessid on täiendatud, et tagada edaspidi nõuete täielik järgimine.

Hankija selgitused:

Hankija võttis arvesse, et kõnealune rikkumine oli seotud konkreetse üksikjuhtumiga, mille asjaolud Kolmas isik ammendavalt selgitas. Samuti arvestas Hankija, et Kolmas isik oli rikkumise kõrvaldanud, rakendanud täiendavaid organisatsioonilisi ja tehnilisi meetmeid sarnaste juhtumite vältimiseks ning kinnitanud nõuetele vastava tegevuse jätkumist. Hankija hinnangul näitasid esitatud selgitused ja rakendatud meetmed, et Kolmas isik oli astunud piisavaid samme rikkumise heastamiseks ning tulevikus samalaadsete rikkumiste ärahoidmiseks. Seetõttu puudus Hankijal alus asuda seisukohale, et nimetatud rikkumine seaks kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusvääruse või õigustaks tema kõrvaldamist hankemenetlusest.

5.2.4. Hankija on RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamiseks süvenenud kõikidesse lepingutesse ja nende rikkumistega seotud asjaoludesse. Seejuures teinud ka päringuid Kolmandale isikule (lisa 3).

Kolmanda isiku varasemaid rikkumisi ei saa käsitada korduvate rikkumistena. Tegemist oli erinevatel asjaoludel aset leidnud üksikjuhtumitega, mis ei viidanud süsteemsele lepinguliste kohustuste eiramisele sama lepingu raames.

Hankija ei kujundanud oma hinnangut üksnes registris kajastatud rikkumiste põhjal, vaid võttis arvesse ka enda pikaajalist praktilist kogemust Kolmanda isikuga. Kolmas isik on olnud Hankija lepingupartner erinevate heakorrasteenuste osutamisel alates 2003. aastast ning viimastel aastatel ka vaidlusala objektiga võrreldavate välikorrasusteenuste. Hankija senine kogemus Kolmanda isikuga on olnud positiivne ning Hankijal puuduvad kogemused selliste oluliste lepingurikkumistega, mis oleksid seadnud kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusvääruse või võime täita käesolevat hankelepingut. Seetõttu pidas Hankija ka oma senist koostöökogemust üheks asjaoluks, mis toetas järeldust, et Kolmanda isiku kõrvaldamiseks hankemenetlusest puudus alus.

Asjaolu, et Hankija andis vahetult pärast käesolevas hankemenetluses tehtud otsuseid Kolmanda isiku kohta teisele hankijale positiivse referentsi, kinnitab, et Hankija hinnang Kolmanda isiku usaldusväärsusele oli järjepidev ning tugines tema enda praktilisele kogemusele lepingu täitmisel (lisa 6).

Seega ei olnud Hankija hinnang Kolmanda isiku usaldusväärsusele kujunenud üksnes registriandmete põhjal, vaid tugines nii rikkumiste ja heastamismeetmete hindamisele kui ka Hankija enda pikaajalisele praktilisele koostöökogemusele.

5.3. Hankija 08.07.2026 täiendavad seisukohad.

5.3.1. Põhjendamatult madal maksumus

5.3.1.1. Teenuste hankelepingle puhul on põhjendamatult madala maksumuse kontrolli algamine hankija kaalutusotsus, mitte automaatne kohustus. Kui Hankijal ei ole tekkinud põhjendatud kahtlust, et pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal, ei teki tal ka kohustust nõuda pakkujalt selgitusi.

5.3.1.2. Vaidlustaja põhjendab oma seisukohta üksnes pakkumuste vaheliste protsentuaalsete hinnavahedega. Vaidlustaja käsitlese kohaselt peaks ka tema enda pakkumuse suhtes olema tekkinud põhjendatud kahtlus, kuivõrd ka Vaidlustaja pakkumus erineb järgmise pakkumuse maksumusest 27,43%. Seega ei saa üksnes pakkumuste vaheline protsentuaalne erinevus olla iseseisvaks aluseks järeldusele, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega.

Riigihankes ei koondunud pakkumused ühtsesse hinnatasemesse, vaid nende vahel esinesid läbivalt erinevused: esimese ja teise pakkumuse hinnavahe oli 24,22%, teise ja kolmanda pakkumuse hinnavahe 27,43% ning viienda ja kuuenda pakkumuse hinnavahe koguni 57,42%. Seetõttu ei olnud eduka pakkumuse hinnavahe võrreldes järgmise pakkumusega erandlik ega saanud iseenesest tekitada Hankijal põhjendatud kahtlust pakkumuse põhjendamatult madalas maksumuses.

Vaidlustaja seob põhjendatud kahtluse tekkimise üksnes pakkumuste vahelise hinnavahega. Selline käsitus ei tulene RHS § 115 lg-st 1 ega Riigikohtu praktikast. Põhjendatud kahtlus peab tuginema objektiivsetele asjaoludele, mis viitavad sellele, et pakkumusega ei ole võimalik hankelepingle nõuetekohaselt täita. Käesolevas vaidluses ei ole Vaidlustaja toonud välja ühtegi konkreetset objektiivset asjaolu, millest nähtuks, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ei kata hankelepingu täitmiseks vajalikke tööjõu-, tehnika-, materjali- või muid vältimatuid kulusid või et Kolmas isik ei oleks võimeline hankelepingle nõuetekohaselt täitma. Samuti ei ole Vaidlustaja selgitanud, kuidas teenuse ilmastikust sõltuv iseloom viitab sellele, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ei võimalda hankelepingle nõuetekohaselt täita. Vaidlustaja väited tuginevad üksnes pakkumuste hinnataseme võrdlemisele ning oletusele, et madalam hind pidi iseenesest tekitama Hankijal põhjendatud kahtluse. Pelgalt pakkumuste vaheline protsentuaalne erinevus ega viide teenuse olemusele ei kujuta endast objektiivset asjaolu, millest saaks järeldada, et tegemist on põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega või et Hankijal oleks tekkinud RHS § 115 lg 1 kohane kohustus alutada maksumuse kontrolli.

5.3.2. RHS § 95 lg 4 kõrvaldamise alused

5.3.2.1. See, et üks rikkumine ilmnes hiljem või vajas täiendavat päringut, näitab, et Hankija on täitnud oma kontrollikohustust (RHS §104 lg 8). Tegemist pole kaalutusveaga. Asjaolu, et

Hankija kontrollis ka hankepassis avaldamata jäänud rikkumist ning küsis selle kohta täiendavaid selgitusi enne lõpliku otsuse tegemist, kinnitab, et Hankija täitis RHS § 104 lg-st 7 tulenevat kontrollikohustust ega piirdunud üksnes hankepassis esitatud andmetega.

5.3.2.2. RHS § 97 lg 2 kohaselt hindab hankija esitatud tõendeid ja kui ta leiab, et need on piisavad usaldusväärse taastamiseks, teeb ta kirjaliku otsuse pakkujat mitte kõrvaldada. Seadus ei sätesta ammendavat loetelu meetmetest, mis on piisavad. RHS § 97 lg 1 kohaselt võivad meetmeteks olla nii kahju hüvitamine kui ka organisatsioonilised meetmed edasiste süütegude ärahoidmiseks. Kui Kolmas isik on esitanud selgitused sisekontrolli ja juhendamise tõhustamise kohta, on Hankijal õigus neid usaldusväärse taastamisel kaaluda. Hankija hindas Kolmanda isiku esitatud selgitusi ja heastamismeetmeid kogumis ning leidis, et need on piisavad usaldusväärse taastamiseks RHS § 97 lg 2 tähenduses. RHS ei kohusta Hankijat kontrollima iga heastamismeedet täiendavate tõenditega ega läbi viima kohapealset kontrolli või auditit, kui hankijal puudub konkreetne alus esitatud selgituste õigsuses kahelda.

5.3.2.3. Vaidlustaja väide, et Hankija tugines üksnes Kolmanda isiku selgitustele, ei vasta tõele. Hankija võttis kaalutusotsuse tegemisel arvesse nii riigihangete registrist nähtavaid andmeid, Kolmanda isiku hankepassis avaldatud teavet, Hankija poolt täiendavalt küsitud selgitusi, rakendatud heastamismeetmeid kui ka Hankija enda pikaajalist praktilist kogemust Kolmanda isikuga. Seega ei kujunenud kaalutusotsus üksnes Kolmanda isiku kinnituste põhjal.

5.3.2.4. Hankija hindas kõiki talle teadaolevaid rikkumisi, küsis Kolmandalt isikult täiendavaid selgitusi, analüüsis esitatud heastamismeetmeid ning jõudis kaalutusotsuseni, et rikkumised ei olnud sedavõrd rasked, et seaksid kahtluse alla Kolmanda isiku usaldusväärse RHS § 95 lg 4 p-i 8 tähenduses. Asjaolu, et kaalutusotsuse põhjendused on dokumendis „Kontroll“ esitatud kokkuvõtlikult ning neid selgitati vaidlustusmenetluses, ei tähenda, et kaalutus oleks jäänud tegemata.

6. Kolmas isik, SOL Baltics OÜ, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Vaidlustaja sisuliseks argumendiks on oletus, et pakkumus võib olla põhjendamatult madal. Sellest ei piisa.

RHS § 115 ei näe ette kohustust pakkumus tagasi lükata üksnes seetõttu, et see on konkurentidest odavam. Vaidlustaja ei ole esitanud ühtegi konkreetset tõendit, mis seaks kahtluse alla Kolmanda isiku võime hankelepingat nõuetekohaselt täita.

Kõik Vaidlustaja argumendid põhinevad üksnes hinnavõrdlusel. See ei ole piisav RHS § 115 kohaldamiseks.

6.1.1. Hankija küsis Kolmandalt isikult täiendavaid selgitusi. See tähendab, et Hankija ei jätnud pakkumust kontrollimata. Hankija pöördus Kolmanda isiku poole täiendavate küsimustega ning pärast nende hindamist tunnistas pakkumuse edukaks.

6.1.2. Kolmas isik kuulub rahvusvahelisse kontserni ning osutab heakorra- ja kinnisvarahooldusteenuseid Eestis, Lätis ja Leedus.

Tehniline ja kutsealane suutlikkus on käesolevas pakkumuses nõuetekohaselt tõendatud ning

pakkumusele on lisatud hanketingimustele vastav loetelu hankija kindlaksmääratud tunnustele vastavate teenuste osutamise lepingutest. Muuhulgas sisaldab nimetatud loetelu Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusega sõlmitud lepingut Kaitseväge kinnistute välisterritooriumite korrashoiu kohta, mille alusel on pakkuja osutanud välikoristusteenust alates maist 2020.

Teenuse osutamiseks vajalikud ressursid, töökorraldus ja majanduslik võimekus olid olemas juba pakkumuse esitamise ajal ning pakkumuse hind kujunes ettevõtja tegelike kulude ja tavapärase majandustegevuse alusel.

Need asjaolud võimaldavad saavutada kuluefektiivsust võrreldes väiksemate ettevõtjatega. RHS ei keela ettevõtjal pakkuda konkurentidest soodsamat hinda.

6.1.3. Vaidlustaja lähtub ekslikust eeldusest, et pakkumuse madalam hind või Hankija poolt selgituste küsimine tähendab automaatselt, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega või tuleb tagasi lükata.

RHS § 115 eesmärk ei ole kaitsta konkurente madalama hinnaga pakkumuste eest, vaid tagada, et hankeleping oleks reaalselt täidetav ning et pakkumuse madal hind ei tuleneks õigusvastasest kulude kokkuhoiust või objektiivselt võimatust hinnast.

Hankija kontrollis Kolmanda isiku pakkumust, küsis täiendavaid selgitusi ning hindas nende piisavust. Seetõttu ei saa Vaidlustaja piirduda väitega, et kontroll oleks pidanud olema veel põhjalikum. Vaidlustaja peab näitama, milline konkreetne asjaolu jäi Hankijal kontrollimata või milline Hankija järeldus oli ilmselgelt väär. Selliseid asjaolusid vaidlustuses ei esitata.

6.2. Hankija kontrollis kõiki registris kajastuvaid rikkumisi. Selle kohta esitas Hankija Kolmandale isikule täiendava küsimuse ning Kolmas isik andis põhjalikud kirjalikud selgitused ja kirjeldas rakendatud heastamismeetmeid.

Seejärel otsustas Hankija, et RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamiseks vajalikud eeldused puuduvad ning tunnistas, et Kolmandalt isikul puuduvad kõrvaldamise alused.

Vaidlustaja ei näita, milles Hankija kaalutlusviga seisnes. Tegemist ei olnud usaldusväärse kaotusega.

Rikkumiste asjaolud olid Hankijale teada, Hankija küsis nende kohta selgitusi, Kolmas isik selgitas juhtumite põhjuseid, milles kirjeldas rakendatud meetmeid, Hankija pidas neid piisavaks.

Hankija hindas kõiki talle teada olnud asjaolusid ning jõudis kaalutlusotsuseni, et RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamise eeldused puuduvad.

6.3. Puudub igasugune alus väita, et Kolmas isik oleks tahtlikult varjanud teavet või esitanud valeandmeid RHS § 95 lg 4 p-i 9 tähenduses.

6.4. Isegi juhul, kui mõne varasema lepingu täitmisel on esinenud rikkumisi, ei tähenda see automaatselt RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamist.

RHS lähtub põhimõttest, et ettevõtjale tuleb anda võimalus tõendada oma usaldusväärset

taastamist.

Kolmas isik selgitas Hankijale iga registris kajastunud juhtumi asjaolusid ning kirjeldas rakendatud organisatsioonilisi ja lepingulisi meetmeid rikkumiste kordumise vältimiseks. Näiteks muudeti alltöövõtjatega sõlmitavaid lepinguid, täpsustati reageerimisaegade nõudeid ning kehtestati täiendavad sisekontrolli meetmed avariiliste väljakutsete käsitlemiseks. Need asjaolud olid Hankijale teada ning Hankija arvestas neid kaalutusotsuse tegemisel. Sellest tulenevalt puudub alus väita, et Hankija oleks jätnud RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamise küsimuse sisuliselt hindamata.

6.5. Käesoleval juhul ei ole Vaidlustaja esitanud ühtegi objektiivset tõendit, millest nähtuks, et:

- Kolmanda isiku pakkumuse maksumus ei võimaldaks hankelepingut nõuetekohaselt täita;
- Hankija jättis mõne seadusest tuleneva kontrollikohustuse täitmata;
- Hankija oleks eiranud Kolmanda isiku esitatud selgitusi või hinnanud neid meelevaldselt;
- Kolmas isik oleks esitanud teadvalt ebaõigeid või eksitavaid andmeid.

Vaidlustus põhineb suurel määral oletustel.

Vaidlustaja väited põhjendamatult madala maksumuse kohta põhinevad üksnes pakkumuste hinnavõrdlusel ning oletusel, et madalama hinnaga pakkumus ei saa olla majanduslikult põhjendatud. Selline lähenemine ei ole kooskõlas RHS § 115 eesmärgiga ega kohtupraktikaga.

Samuti puudub alus väita, et Kolmas isik oleks tulnud RHS § 95 lg 4 alusel hankemenetlusest kõrvaldada.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Vaidlustaja on taotlenud järgmiste Hankija otsuste kehtetuks tunnistamist:

- 1) Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine;
- 2) Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamine;
- 3) Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmine.

7.1. Pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse õiguslik alus on RHS § 114 lg 2. Vaidlustades pakkumuse vastavaks tunnistamise otsust on eelkõige vajalik viidata riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele/nõuetele, millele vaidlustaja arvates vaidlusalune pakkumus ei vasta.

Vaidlustaja pole käesoleval juhul viidanud ühelegi Riigihanke alusdokumentide tingimusele/nõudele, millele tema arvates Kolmanda isiku pakkumus ei vasta. RHS § 115 lg 1 alusel alगतatava pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrolli läbi viimata jätmine või läbi viimine on vaidlustatav pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse vaidlustamise kaudu.

Eeltoodu alusel tuleb Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsusele esitatud vaidlustus jätta rahuldamata.

7.2. Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamine

7.2.1. Hankija on kinnitanud, et tal ei tekkinud kahtlust, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus võiks olla põhjendamatult madal.

Vaidlusaluseks küsimuseks on käesoleval juhul üksnes see, kas Hankijal oleks pidanud tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses (lähtudes ühest esitatud maksumusest), millest tulenevalt oleks ta pidanud küsima Kolmandalt isikult RHS § 115 lg-st 1 alusel selgitusi ja neid selgitusi hindama, viima läbi RHS §-is 115 sätestatud kontrollimenetluse.

Juhul, kui Hankijal pidi vastav kahtlus tekkima, tuleb vaidlustuskomisjonil Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus kehtetuks tunnistada, kuid see ei tähenda, et Kolmanda isiku pakkumuse maksumus on põhjendamatult madal. See tähendab üksnes seda, et Hankija oleks pidanud Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse kontrollimenetluse RHS § 115 alusel läbi viima.

Kui Hankijal kahtlust tekkima ei pidanud, on Hankija otsus tunnistada Kolmanda isiku pakkumus edukaks õige.

7.2.2. 29.05.2026 on Hankija pöördunud Kolmanda isiku poole⁶ ja palunud *kinnitada, et pakkumuse maksumuse tabelis esitatud kuupõhiselt tasustatavad teenuste ühikuhinnad on õiged.*

Kolmas isik on 01.06.2026 vastanud järgmiselt: „*Käesolevaga kinnitame, et SOL Baltics OÜ pakkumuse maksumuse tabelis esitatud kuupõhiselt tasustatavad teenuste ühikuhinnad on õiged.*“

Hankija selgituste järgi *oli päring suunatud võimaliku tehnilise vea välistamisele.* Vaidlustuskomisjonile jääb Hankija küsimuse eesmärk arusaamatuks - millist tehnilist viga soovis Hankija vältida.

Vaatamata sellele on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija küsimust ei saa pidada RHS § 115 lg 1 alusel esitatuks. Kolmas isik ei saanud seda küsimust mõista nii, et ta peab asuma kuupõhiselt tasustatava teenuse ühikuhindasid sisuliselt põhjendama. Hankija nõudis üksnes kinnitust ühe esitatud maksumuse ühikuhindade õigsuse kohta ja Kolmas isik selle kinnituse ka esitas.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija ei algatanud 29.05.2026 RHS § 115 lg 1 alusel Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse kontrollimenetlust.

7.2.3. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga, et RHS § 115 lg 2 Riigihankes ei kohaldu, sest seal on kehtestatud kohustusliku kontrolli ja spetsiifilised arvutusmeetodikad üksnes ehitustööde hankelepinglele. Riigihanke tulemusena sõlmitakse aga raamleping teenuste osutamiseks.

7.2.4. RHS § 115 lg 1 kohaselt kui hankija leiab, et *pakkumuse maksumus on hankelepingu eset arvestades põhjendamatult madal, peab hankija kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis nõudma pakkujalt asjakohast samas vormis esitatud selgitust.* [---]

⁶ Sõnumi ID 1097828

RHS § 115 lg 1 kohaldamist puudutavas vaidluses kuuluvad tõendamiseseme hulka asjaolud, mis peaksid nende esmasel vaatlusel tekitama hankijal alapakkumuse kahtluse.

Euroopa Kohus on kohtuasjas T-392/15 (p 88) asunud seisukohale, et esimeses etapis (kahtluse tekkimiseks) peab hankija vaid kindlaks tegema, kas esitatud pakkumused sisaldavad mõnda näitajat, mis tekitab kahtlusi, et need võivad olla põhjendamatult madala maksumusega, mis *on nii eelkõige juhul, kui pakutud hind on märkimisväärselt madalam kui teistes esitatud pakkumustes või tavapärase turuhind. Kui esitatud pakkumused ei sisalda mõnda sellist näitajat ning ei tundu seega olevat põhjendamatult madala maksumusega, võib hankija jätkata pakkumuste hindamist ja eduka pakkuja väljaselgitamise menetlust.*

Hankija on õigesti märkinud, et selleks, mida tuleb lugeda pakkumuse maksumuse märkimisväärses/silmatorkavaks erinevuseks, ei eksisteeri vaidlustuskomisjoni ja kohtute praktikas mingit üldkohalduvat ja arvuliselt fikseeritud lävendit. Igal üksikul juhul tuleb lähtuda konkreetsetest asjaoludest.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et hankijal saab alapakkumuse kahtlus tekkida eelkõige lähtudes eeldavast maksumusest ja/või sellest, et pakkumuse maksumus on teiste samas riigihankes esitatud pakkumuste maksumustega, tavapärase turuhinnaga või hankelepingu väärtusega võrreldes silmatorkavalt või märkimisväärselt madalam.

7.2.5. Riigihanke üldandmete kohaselt *Hanke objektiks on Tallinna Tehnikaülikooli Mustamäe linnaku kinnistutele välisterritooriumi heakorratööde tellimine.*

Riigihankes tuli pakkujatel pakkumuses esitada järgmised maksumused:

- 1) igakuine tasu osade 1-4 heakorrateenuse kasutamise eest (kuupõhiselt tasustatavad teenused);
- 2) teenused, mis tellitakse vastavalt vajadusele (tellimuse põhiselt tasustatavad teenused).

Pakkumuste hindamisel on kuupõhise tasu osakaal 80% ja tellimuse põhiselt tasustavate teenuste maksumuse osakaal 20%. Hinnatavaks kuupõhiseks tasuks on nelja objekti tasud kokku, hinnatavaks vastavalt vajadusele teenuse tasuks on nelja erineva teenuse ühiku maksumused kokku.

7.2.6. Riigihankes esitati üheksa pakkumust, neist kaks lükati tagasi. Vastavaks tunnistatud pakkumuste kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumused on järgmised (eurodes):

- Kolmas isik – 14 908,71
- Vaidlustaja – 18 519,3
- teised pakkujad – 18 923,88; 21 900; 23 600; 29 791; 30 110.

Vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmine kuupõhiselt tasustatavad teenuse maksumus on 22 536,13 eurot.

Kolmanda isiku kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumus on 24,22% madalam järgmisest (Vaidlustaja) maksumusest ja 33,86% madalam vastavaks tunnistatud pakkumuste kuupõhiselt tasustatavad teenuse maksumuste keskmisest.

Vastavaks tunnistatud pakkumuste teenuste, mis tellitakse vastavalt vajadusele, maksumused on järgmised (eurodes):

- Kolmas isik – 46,5
- Vaidlustaja – 23,30
- teised pakkujad – 23,50; 56,01; 69,04; 77,10; 97,50.

Riigihanke eeldatav maksumust (2 000 000 eurot) ei saa esitatud maksumustega võrrelda, sest, raamlepingu ja hankelepingute alusel tellitavate teenuste maht ei ole täpselt teada.

7.2.7. Vaidlustaja leiab, et RHS § 115 lg 1 alusel pidi Hankija alustama Kolmanda isiku kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumuse kontrollimenetlust, sest:

- 1) Kolmanda isiku kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumus on märkimisväärselt madalam järgmisest (Vaidlustaja) maksumusest ja märkimisväärselt madalam vastavaks tunnistatud pakkumuste kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumuste keskmisest;
- 2) suure osa tasust moodustab tööjõu ja tehnika kulu, mis on püsivad kulud ja ei saa pakkujatel oluliselt erineda.

Hankija põhjendab RHS §115 lg 1 alusel kontrollimenetluse alustamata jätmist sellega, et:

- 1) Hankija hindas pakkumust tervikuna ega tuvastanud ühtegi objektiivset asjaolu, mis viitaks sellele, et Kolmas isik ei oleks võimeline lepingut pakutud hinnaga nõuetekohaselt täitma;
- 2) puudusid viited sellele, et pakkumuse maksumus ei kataks tööjõu-, materjali- või muid lepingu täitmiseks vältimatuid kulusid;
- 3) ühe pakkumuse maksumust ei saa vaikumisi pidada „õigeks“ või „mõistlikuks“ ning sellest erinevat maksumust „kahtlaseks“ või „vääraks“;
- 4) pakkumusi hinnati hindamiskriteeriumide alusel 100 väärtuspunkti süsteemis ning edukaks tunnistati majanduslikult soodsaim pakkumus. Väärtuspunkte anti eraldi kuupõhiselt tasustatavate teenuste ja tellimusepõhiselt tasustatavate teenuste eest. Üksnes kuupõhise maksumuse võrdlemine ei ole piisav tegemaks järeldust pakkumuse põhjendamatult madala maksumuse kohta, Kolmanda isiku pakkumuse edukus tuleneb mõlema hindamiskriteeriumi koostoimes, mitte üksnes madalaima kuupõhise maksumuse tõttu;
- 5) pakkumuste hinnad erinesid üksteisest läbivalt. Esimese ja teise pakkumuse hinnavahe oli 24,22%, teise ja kolmanda pakkumuse hinnavahe 27,43% ning ka ülejäänud pakkumuste vahel esines märkimisväärsed erinevusi. Seetõttu ei olnud Kolmanda isiku pakkumuse erinevus võrreldes Vaidlustaja pakkumusega erandlik ega andnud iseenesest alust järeldada, et tegemist võiks olla põhjendamatult madala maksumusega pakkumusega.

Kolmas isik on vaidlustusmenetluses selgitanud, et:

- 1) hinnavõrdlus ei ole piisav RHS § 115 kohaldamiseks.
- 2) Kolmas isik kuulub rahvusvahelisse kontserni ning osutab heakorra- ja kinnisvarahooldusteenuseid Eestis, Lätis ja Leedus. Tehniline ja kutsealane suutlikkus on käesolevas pakkumuses nõuetekohaselt tõendatud ning pakkumusele on lisatud hanketingimustele vastav loetelu hankija kindlaksmääratud tunnustele vastavate teenuste osutamise lepingutest.
- 3) teenuse osutamiseks vajalikud ressursid, töökorraldus ja majanduslik võimekus olid olemas juba pakkumuse esitamise ajal ning pakkumuse hind kujunes ettevõtte tegelike kulude ja tavapärase majandustegevuse alusel;
- 4) vaidlustus põhineb suurel määral oletustel, mis ei saa olla Hankija otsuste kehtetuks

tunnistamise aluseks.

7.2.7.1. Kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumus seondub sõlmitava raamlepingu ja selle alusel sõlmitavate hankelepingute peamise esemega, sest tellimuse põhiselt tasustatavaid teenuseid võib Hankija tellida (teenused, mida tellitakse vastavalt vajadusele). Põhimõtteliselt on Riigihanke alusdokumentide kohaselt võimalik, et Hankija ei sõlmi üldse hankelepinguid, ei telli ka kuupõhiselt tasustatavaid teenuseid, kuid see on äärmisel ebatõenäoline, sest Riigihanget viiakse ju läbi eelkõige kuupõhiselt tasustatavate teenuste tellimiseks (4 objekti).

Õige on see, et RHS § 115 alusel kontrollitakse kogu maksumuse põhjendatust, pakkumust ei saa RHS § 115 lg 8 alusel tagasi lükata ühe madala maksumuse (ühikuhinna) tõttu.

Vaidlustuskomisjon nõustub Vaidlustajaga, et kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumus ei ole väheoluline maksumus, vaid raamlepingu püsiva teenuse põhikomponent, mistõttu pole alust asuda seisukohale, et üksnes kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumuse alusel ei saa tekkida/ei pea tekkima kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse osas.

Seega - Hankija poolt RHS § 115 lg 1 alusel algatatav kontrollimenetlus võib olla ajendatud madalast kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumusest, kuid kontrollimenetluses tuleb tuvastada kogumaksumuse põhjendus.

7.2.7.2. Vaidluste eristamine RHS § 115 lg 1 ja § 115 lg 8 alusel on oluline tõendamiskoorumuse erinevuse tõttu. RHS § 115 lg 1 kohaldamisega seotud vaidluses peab vaidlustaja põhjendama seda, miks hankijal pidi tekkima kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuse osas, RHS § 115 lg 8 puhul peab aga vaidlustaja tõendama, et teise pakkuja pakkumuse näol oli tegemist alapakkumisega.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Vaidlustaja põhjendused on piisavad. Kolmanda isiku pakkumuses esitatud kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumus on Vaidlustaja esitatud maksumustest 24,22% madalam, keskmisest 33,86% madalam (ja 50,49% madalam kõige kõrgemast kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumusest). Nõustuda tuleb Vaidlustajaga, et püsivad kulud (tööjõud ja tehnika) ei saa pakkujatel oluliselt erineda, mistõttu vastavaks tunnistatud pakkumuste kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumuste keskmisest erinevust 33,86% saab käesoleval juhul pidada märkimisväärseks.

7.2.7.3. Eesti kohtupraktika kohaselt on alapakkumise kontrolli üle otsustamisel kohane hinnata pakutud maksumuste erinevusi (Tallinna Halduskohus 3-21-1811, p 40). Põhjendamatult madala maksumuse kahtluse tekkimise puhul ongi harilikuks meetodiks pakkumuste maksumuse võrdlemine teiste samas riigihankes esitatud pakkumuste maksumustega. Riigihanke tulemusena sõlmitava raamlepingu eseme puhul pole olemas mingit kindlat turuhinda, millest Hankija saaks lähtuda. Järelikult ei ole võimalik kontrollida, kas Kolmanda isiku pakkumuse maksumus võib olla oluliselt madalam kui on tavapärane turuhind. Seega ongi võrdlus teiste pakkumuste maksumusega objektiivseks aluseks, millega ühe pakkumuse maksumust võrrelda ning mille alusel tuvastada, kas Hankijal pidi tekkima kahtlus pakkumuse maksumuse põhjendatuses.

7.2.7.4. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija selgitused kahtluse puudumise ja RHS § 115 lg 1 alusel kontrollimenetluse alustamata jätmise kohta ei ole piisavad. Selgusetuks jääb see, mida täpsemalt tähendab viidete puudumine, et Kolmas isik ei oleks võimeline lepingut

pakutud hinnaga nõuetekohaselt täitma, et pakkumuse maksumus ei kataks tööjõu-, materjali- või muid lepingu täitmiseks vältimatuid kulusid.

Hankija põhjendab seda, miks tal ei tekkinud kahtlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses tegelikult üksnes üldsõnaliste, tõendamata väidetega. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija väited on nii üldised, et nendest lähtudes ei ole võimalik tuvastada, et Hankijal kahtluse mittetekkimine oleks tingitud mingitest objektiivsetest ning kontrollitavatest asjaoludest.

Vaidlustusmenetluses ei ole esitatud ühtegi kontrollitavat asjaolu, mis pidi Hankija panema otsustama, et lähtuvalt kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumusest RHS § 115 lg 1 alusel kontrollimenetlust Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse osas ei algatata. Kolmanda isiku tegutsemine hankelepingu esemega seotud valdkonnas ja tema kogemused ei ole sellisteks asjaoludeks.

Pakkujad kalkuleerivad esitatavaid maksumusi lähtuvalt oma äriplaanist, kokkulepetest, aga ka ristsubsideerimise võimalustest ning eesmärkidest kasumi osas. Nende asjaolude mõju pakkumuse maksumusele ja selle põhjendatusele saabki Hankija kontrollida ja hinnata RHS § 115 lg 1 alusel alustatud kohase kontrolli läbiviimisel.

7.2.8. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et lähtuvalt Kolmanda isiku esitatud kuupõhiselt tasustatava teenuse maksumuse erinevusest võrreldes vastavaks tunnistatud pakkumuste keskmisega pidi Hankijal tekkima kahtlus Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuses. Seetõttu oleks Hankija pidanud kohaldama Kolmanda isiku pakkumuse maksumuse põhjendatuse kontrollimiseks RHS §-is 115 sätestatud kontrollimehhanismi. Kuna Hankija seda teinud ei ole, tuleb Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks tunnistada kehtetuks.

7.3. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmine

Kuna vaidlustuskomisjon tunnistab kehtetuks Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse ja Hankija peab vastu võtma uue pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse ning ka eduka pakkumuse esitanud pakkuja kõrvaldamise/kõrvaldamata jätmise otsuse, siis puudub mistahes põhjendus praegu sisuliselt lahendada vaidlust Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuse õiguspärasuse osas.

Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuse tunnistab vaidlustuskomisjon kehtetuks tulenevalt etapiviisilisuse põhimõttest kooskõlas RHS § 104 lg-ga 8: kuna Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus tunnistatakse kehtetuks, ei saa olla õige ka järgmine otsus - Kolmanda isiku kui eduka pakkumuse esitanud pakkuja suhtes tehtud otsus tema kõrvaldamata jätmise kohta.

8. Vaidlustusmenetluse kulud

Vaidlustus kuulub RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel rahuldamisele osaliselt, kulude välja mõistmise osas kuulub kohaldamisele RHS § 198 lg 2.

Vaidlustuskomisjon möönab, et Vaidlustaja taotlus tunnistada kehtetuks Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsus võib olla esitatud ekslikult, kuid selle taotlusega

peab kulude välja mõistmisel arvestama. Vaidlustuskomisjon peab selle osatähtsuseks 10%.

RHS § 198 lg 2 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele 2304 eurot tasutud riigilõivust.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks summas 3420 eurot (käibemaksuta), 18 tunni õigusabi osutamise eest tunnitasega 190 eurot (käibemaksuta).

Vaidlustuskomisjon leiab, et käesolevas vaidlustusasjas on 4,5 tundi vaidlustuse perspektiivi analüüsiks ja 1,0 tund täiendava kohtupraktika analüüsiks mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustuskomisjon peab vajalikuks ja põhjendatuks Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulu summas 2850 eurot (käibemaksuta), 15 tunni õigusabi osutamise eest. Vaidlustuskomisjon mõistab Hankijalt välja 2565 eurot (käibemaksuta).

Hankija ja Kolmas isik ei ole kulude välja mõistmist taotlenud.

(allkirjastatud digitaalselt)